

“Школа дії” як педагогічна проблема сьогодення.

Сьогодні лікарі, психологи і педагоги прийшли до необхідності скористатись експериментальним методом дослідження для вирішення питань, які стосуються розвитку та виховання дитини. Результатом цього, з одного боку, стала наука про дитину, педологія, що досліджує душу й тіло дитини, а з другого боку, експериментальна педагогіка, що намагається вирішити питання викладання та виховання відповідно до законів і норм біологічних та соціологічних наук за допомогою досвіду, статистики й систематичного спостереження.

Представником експериментальної педагогіки є В. А. Лай, німецький педагог-реформатор, який зробив важливий внесок у пізнання природи дитини та особливостей її розвитку. Він справедливо ставив результати виховання в залежність від психолого-біологічних факторів.

В. А. Лай не піддавав жорсткій критиці класичну педагогіку, як дехто з експериментаторів. Він не протиставляв стару й нову педагогіку, навпаки, наголошував, що експериментальна педагогіка “завжди користувалася вченнями старої педагогіки: педагогічним досвідом минулого й теперішнього, педагогічним тактом, людським здоровим глуздом, нормативними науками, всіма допоміжними засобами й дисциплінами старої педагогіки” [1, с.19]. Але, відштовхуючись від неї експериментальна педагогіка завдяки новій методології йде значно далі від старої педагогіки, помічає її хиби й недоліки і, звичайно, говорить про це. В. А. Лай вважав, що експериментальна педагогіка доповнила й поглибила старі прийоми досліджень, запровадивши нові експериментальні методи. Тому вона є розширенням і поглибленням старої педагогіки і тим самим є загальною педагогічною дисципліною [1, с.9].

Однією з педагогічних проблем, яку прагнув ліквідувати німецький педагог та яка існує сьогодні є значення руху, що на думку В. А. Лая, ні в педагогіці, ні в інших галузях науки не взято належним чином до уваги й не використано. Людина, за переконанням німецького педагога, створена для діяльності, тому він заперечував індивідуалізм і малорухомість дітей у школі й пропонував такі уроки замінити навчальними планами і програмами, витриманими “в значенні основного педагогічного принципу дії” [3, с.93].

Ще одним відповідальним завданням, що покладається нашколу сьогодні є забезпечення гуманістичного виміру процесу соціалізації вітчизняної молоді. Соціалізація та гуманізація є складовою суспільного життя і способом руху, реальністю, яка виникає як підсумок безлічі людських взаємодій і виявляє себе як перехід можливостей людського розвитку у його реальність. [2, с.41]

У діяльності своєї школи В. А. Лай опирався на основний педагогічний принцип дії, який охоплював наступні: соціальний та етичний, індивідуальності, асиміляції та духовного росту, взаємовідношення (кореляції), періодичності інстинктів, творчої діяльності та самодіяльності, гігієнічний. Сутність і значення перерахованих принципів німецький педагог висвітлив у праці “Експериментальна педагогіка”(1903)[4,112 - 114]. У даних принципах ми вбачаємо принципи реалізації гуманістичних ідей в “педагогіці дії”:

1. принцип соціалізації (соціальний та етичний принцип за В. А. Лаєм)
2. принцип активності, самодіяльності, самостійності(принцип творчої діяльності та самодіяльності за В. А. Лаєм)
3. принцип структурованого змісту(принцип взаємовідношення (кореляції) за В. А. Лаєм)
4. принцип розвитку особистості(принцип періодичності інстинктів за В. А. Лаєм)
5. принцип гуманістичного спрямування мети(принцип асиміляції та духовного росту за В. А. Лаєм)
6. принцип індивідуального підходу(принцип індивідуальності за В. А. Лаєм)

Отже, проаналізувавши діяльність В. А. Лая ми дійшли висновку, що біологізаторська основа системи В. А. Лая на сучасний погляд не є бездоганною, проте величезний безпосередній педагогічний досвід, наполеглива експериментаторська робота й опора на отримані в ході неї результати дозволили йому уникнути багатьох помилок. Тому більшість висновків і положень його системи залишаються корисними й актуальними й на сучасному етапі. Суть нової парадигми навчання ми вбачаємо в тому, що навчальний процес повинен здійснюватись тільки шляхом постійної, активної діяльності і взаємодії всіх учнів. Це взаємне навчання, де учень і вчитель є рівноправними, рівнозначними суб'єктами навчання, які здійснюють свою діяльність та прогнозують її результати.

Список використаних джерел

1. Куфаев М.Н. Библиография русских педагогических журналов (со второй половины XIX века до 1917 года) / М.Н. Куфаев // Педагогическая энциклопедия / Под ред. А.Г.Калашникова. – М.: Работник просвещения, 1927. – Т.1. – С. 395-416.
2. Лавриченко Н.М. Проблеми гуманістичного спрямування шкільної соціалізації: педагогічні роздуми та нотатки. – К.: ТОВ “Інсайт-плюс”, 2006. – 279с.
3. Лай В.А. Школа действия. Реформа школы, сообразно требованиям природы и культуры / В.А.Лай. – Петроград: Школа и жизнь, 1920. – 405 с.

4. Experimentelle Didaktik. Ihre Grundlegung mit besonderer Rücksicht auf Muskelsinn, Wille und Tat von Dr. W.A. Lay. 2 Auflage. – Otto Nemnich Verlag. – Leipzig. 1903 – 615 S.